

Družina je ...

Silvo Šinkovec

»Družina ni nekaj, kar bi lahko revolucionarno vrgli v smetnjak,« je rekel Viktor Frankl v Cankarjevem domu leta 1995. Ker je družina osnovna celica družbe in zibelka človečnosti, bo vedno zanimiva za vzgojitelje, politike, komercialiste, kulturnike, duhovnike, aktiviste. Ker je vloga družine odločujoča za človeštvo, se v razpravah o njej vedno sprosti veliko energije.

Kaj je družina? Trstenjak je na istem posvetu rekel, da »družino ustanovita mož in žena kot potencialna starša otrok.« Podlaga za to je prava ljubezenska vez, kajti »samo ljubezen lahko resnično spozna partnerja, torej človeka v njegovi enkratnosti in edinstvenosti,« doda Frankl. Papež Frančišek je aprila letos v Rimu na redni splošni sredini avdienci z zanosom in čudenjem dejal, da se »zemlja napolni z ubranostjo in zaupanjem, kadar zaveza med moškim in žensko živi dobro.« Frančišek daje poslanstvu moža in žene veličasten pomen. Ta odnos omogoča tudi spoznavanje sebe zato, »da bi se človek bolje spoznal in se skladno razvijal, potrebuje vzajemnost med moškim in žensko. Brez vzajemne obogatitve v njunem odnosu – v razmišljanju, delovanju, v čustvih, delu, veri – zakonca niti ne moreta do dna razumeti, kaj pomeni biti moški in ženska«. Gabi Čacinovič Vogrinčič je v Cankarjevem domu leta 1995 slikovito povedala, kaj za otroka pomeni vzajemen odnos med očetom in mamo: »Očetova prisotnost ni samo prisotnost v delitvi dela, ampak dragocena prisotnost v tem, da za svoj odmev dobiš še drugi vtis, da nisi soočen le z enim človekom, da si soočen z odnosom med očetom in mamo. Prisotnost očeta je, da se naredi še prostor, da se lahko bolje sprehodiš od sebe k njemu, pa ne samo k njemu, tudi k njej nazaj, ker vidiš, kako se on z njo sprehaja.«

Papež Frančišek razmišlja teološko in trdi, da je spolna razlika v vseh vrstah živih bitij, toda samo pri človeku ima Božjo podobo. Svetopisemski odlomek (1 Mz 1,26–27) v dveh vrsticah kar trikrat ponovi, da sta moški in ženska podoba Boga. To pomeni, da ni samo moški zase podoba Boga in ni samo ženska zase podoba Boga, ampak sta moški in ženska kot par podoba Boga. Zato »razlika med moškim in žensko ni namenjena nasprotju ali podrejenosti, ampak občestvu in rojevanju, vedno po Božji podobi.« (Frančišek) Naš čas odpira nove poglobitve razumevanja razlike med moškim in žensko, hkrati pa vnaša dvome. Papež se sprašuje, »ali ni teorija spola, ki hoče izbrisati spolno razliko, ker se z njo ne zna več soočiti, izraz frustracije in poraza.« To je korak nazaj, odstranitev spolne razlike ustvarja problem in ne daje rešitve. Rešitev problemov je v tem, da se moški in ženska več poslušata, se bolje spoznavata, se spoštujeta, se imata rada in prijateljsko sodelujeta, ne pa da bežita drug pred drugim v svoj svet. V tem kontekstu razumem filozofa Ošlaja, ki je pred nekaj tedni rekel: »Pravico istospolnih parov do posvojitve otrok je možno uzakoniti le na račun zanemarjanja in teptanja pravic otrok. Navidezna ljubezen do otrok se namreč tu usodno meša z njihovim razvrednotenjem in instrumentalizacijo.« Žarišče prinaša več razmišljanj na to temo. Musek je, tudi v Cankarjevem domu, o pojavu različnih vrst družin trdil, da so »sprejemljive oblike družinskega življenja tiste, ki zadovoljujejo osnovno funkcijo družine: reprodukcijo, generacije in oblikovanje posameznikove osebnosti,« to sta jedrna in razširjena družina. Bi Musek, Čacinovičeva, Trstenjak, Frankl, Ošlaj danes ponovili iste stavke? Verjamem, da bi, kajti družina ni nekaj, kar bi lahko revolucionarno vrgli v smetnjak. Prihodnost družine in družbe je v rokah vsake generacije. Zakonska zveza in družinska skupnost sta resna stvar, zato se razmišljujoči ljudje ne izogibajo tej temi, saj je ta osnovnega pomena v prizadevanju za »svobodnejšo in pravičnejšo družbo«. Klinarjeva je v letu družine pozvala, da bi se »v prizadevanju za boljše družinsko sožitje zavzeli skupaj, vsak s svojim izvirnim prispevkom« in sprožili speče imunske sile k delu za družine ter iskali »dobro v ljudeh, kajti veliko več je dobrega kakor slabega.«